

jeho vyjdou na jevo. Aby zákon kupce před škodou uchránil a obchod s dobyt看kem zabezpečil před nepoctivostí prodavačů, kteří se často snaží dobytek vadou stížený za pravidelnou tržní cenu prodati, vytkl určité domněnky, následkem kterých kupec, přivádí-li je v čas k platnosti, jest oprávněn trhovou smlouvu opět zrušiti, resp. od prodavače, jsou-li domněnky tyto odůvodněny, náhradu žádati. Tak obsahuje § 924 o. o. z. především všeobecnou domněnku, dle níž se má za to, že dobytek, který ve 24 hodinách po převzetí onemocněl nebo padl, byl nemocen již před odevzdáním.

Pro jednotlivé druhy domácích zvířat vytkl pak § 925 o. o. z. tyto domněnky:

1. Jestliže se objeví do 8 dnů u prasat uhrovitost a u ovcí neštovice nebo prašivina (svrab) neb u ovcí do 2 měsíců červy v plicích nebo motolice;

2. jestliže u hovězího dobytka do 30 dnů od převzetí se vyskytne ozhrívka t. zv. býkovnice;

3. jestliže u koní nebo u tažných zvířat v 15 dnech po odevzdání se objeví podezřelá ozhrívka nebo chřípění, jakož i dýchavičnost, nebo objeví-li se do 30 dnů jankovitost, živý vlas, zrážlivost, černý zákal nebo měsíční slepota.

Lhůty § 925 o. o. z. počínají dnem po odevzdání (roz. ze dne 7. října 1884 č. 10.665, sb. 10.198).

III. Řízení při vyskytnuvších se vadách dobytka.

1. Příslušnost: Dle nové jurisdikční normy jsou rozepře pro vady dobytka bez ohledu na cenu sporného předmětu přikázány okresním soudům (§ 49 č. 8 j. n.). Jest tedy i protokolovaný obchodník koňmi jako žalovaný vždy podroben v těchto sporech soudu okresnímu. Tímto ustanovením bylo vyhověno přáním od zemědělských korporací zhusta i v peticích pronášeným. Stejně ustanovení obsahuje i právo německé.

2. Právních domněnek § 924 a 925 o. o. z. může však kupec jen tenkrát se dovolávat, když o vadě, jakmile ji zpozoruje, ihned zpraví prodavače nebo toho, jenž za vadu tu ručí, nebo, není-li tento v místě učiní o tom oznámení příslušnému soudu nebo znalcům a nechá předsevíztí ohledání. Tomuto ustanovení § 926 o. o. z. sluší patrně rozuměti tak, že kupec má k pojištění důkazu ihned žádati u příslušného okresního soudu za provedení soudního ohledání znalci.

3. Opomine-li kupec tak učiniti, musí sám dokázati, že dobytek již před uzavřením smlouvy byl vadný. Vždy však prodavač má právo provést protidůkaz, že vytýkaná vada vznikla teprve po odevzdání (§ 927 o. o. z.). Srv. též čl. Správa.

Váhy a míry veřejné viz Ústavy veř. pro vážení a měření. Váhy a obchodní přístroje samočinné.

I. Tímto názvem vyrozumíváme zařízení, jež bez přímého nebo nepřímého působení osoby samočinně po vhození určitého penízu do určitého otvoru podají příslušný předmět, resp. udají váhu vážícího se člověka (váhy pro osoby). Názor dříve hájený, že podnik automatických vah a obchodních aparátů náleží mezi předpisy hauseírního patentu, nedá se zastávat, ježto zde naprosto schází podstatná náležitost pojmu podomního obchodu — chození s místa na místo a od domu k domu. Rovněž nelze zařaditi podnik samočinných vah v pojem živnostenského odvětví provozovaného objížděním, jelikož toto charakterisuje časový postup jednotlivých výkonů při provozu-

vání, kdežto podnik vah automatických lze provozovati týmhž podnikatelem současně na místech nejrozličnějších. Nepřipouští se tudíž vydávání hausírních pasů a licencí podle cí. patentu ze dne 4. září 1852 č. 252 ř. z. a min. nař. ze dne 23. prosince 1881 č. 2049 v tomto oboru živnostenském a bude třeba spíše až do úpravy dotčených poměrů cestou zákonodárnou vycházeti z názoru, že jak prodej zboží samočinnými aparáty, tak i podnik automatických vah pro osoby jest podříditi zásadám práva živnostenského a že v tomto případě běží o prodej resp. o bezplatné vykonávání služeb v určité provozovárně. Jest tedy toto zaměstnání, jež záleží v tom, aby se vypátrala vhodná místa k postavení řečených vah, aby se vyplnily soukromé i veřejné podmínky přijetí v každém zvláštním případě, aby se podnik ten provozoval resp. provozovati dal, aby se obstarávalo a kontrolovalo inkasso, zkrátka obchodní i správní vedení celého podniku stálým, živností koncessí nevázanou. Ale co se týče živnostenské povahy jednotlivých samočinných aparátů na vážení, jest za příčinou ustanovení § 39 a násl. živn. ř. rozeznávati, jsou-li umístěny v téže obci, ve které jest sídlo podniku, čili nic; v prvním případě jsou již vedle citovaného § 39 přístroje na vážení, které jsou postaveny v obci stanoviště podnikového, spolu s tímto jedinou živností. Avšak ani automatické přístroje na vážení umístěné mimo řečené obce není snad považovati za samostatné pobočné závody po smyslu § 40 živn. ř., nýbrž spíše za nevyhnutelné články, za provozovací prostředky, dle starší rakouské terminologie za »vehikuly (vozíky)« téže živnostenskoprávní jednotky.

Co se týče prodeje zboží samočinnými aparáty prodavacími, jest vytknouti, že nehledíme k prodavacím přístrojům, jichž užívají oprávnění obchodníci v obci, kde provozují svou živnost, protože v takých případech aparát nekoná nic jiného, leč že zvláštním způsobem inkassuje tržní cenu za zboží k prodeji nabízené. Rovněž nelze mluvit o samostatné živnostenskoprávní povaze prodavacích přístrojů, jimiž prodávají továrny ležící v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených nebo jiné výrobní živnosti, byť i mimo obec svého stanoviště, jediné vlastní výrobky, neboť skladiště nebo prodejště nepřestává tím, že jest »automaticky« provozováno, býti pouhou částí příslušné výrobní živnosti, ježto dle slovního znění min. výnosu ze dne 16. září 1883 č. 26.701 vyplývá to z práva příslušejícího živnostenským výrobcům, aby vedli obchod svými výrobky a svým zbožím. Naproti tomu skutečně samostatné provozování prodeje pomocí jednotlivého samočinného přístroje t. j. provozování vymykající se z rámce obchodu nebo výrobní živnosti, zakládá skutečně samostatnou živnost obchodní. Tím spíše dlužno povahu tuto přiznati podniku záležejícímu v prodeji jednoho nebo více druhů zboží na různých místech pomocí automatů. Aby tedy úřady mohly rozhodnouti o tom, zda v určitém případě dlužno vystaviti živnostenský list pro takovéto samočinné závody, zda běží o výron oprávnění přiznaného již určitému živnostníku nebo podnikateli či pouze o nový prostředek výrobní, musí znáti tyto úřady přesně a náležitě veškerý samočinný váhy a samočinný obchodní přístroje příslušející přímo nebo nepřímo v kompetenci jejich a rovněž musí býti si vědomy všech momentů, jež ku posouzení živnostenské povahy takovýchto předmětů přispívají. K účelu tomu mají úřadové tyto použití nejen veškerých přístupných prostředků vyhledávání, nýbrž jmenovitě z oznámení čerpati, jež se jim v té příčině podávají. Jakmile tedy úřad

politický sezná na základě zmíněných oznámení a jiných informací skutečnosti odnášející se k takovýmto samočinným vahám a obchodním přístrojům v jejich okrese zřízeným, a nejde tu na základě seznávaného stavu věci o samostatnou živnost, nýbrž jen o součástky neb o provozovací prostředky podniků živnostenských usídlených mimo okres těchto úřadů, jest povinností úřadu politického učiniti o tom sdělení živnostenskému úřadu I. stolice, v jehož okrese mají dotyčné podniky živnostenské svoje sídlo; na základě tohoto sdělení může pak ovšem úřad živnostenský zkoumati úplnost a správnost ohlášení tohoto podniku, jakož i poznati rozsah provozování (rozh. min. obch. ve shodě s min. vnitra ze dne 23. června 1892 č. 16.299).

II. Samočinné přístroje ku prodeji tiskopisů.

Má-li se provozovati prodej tiskopisů pomocí nehybných nebo pohyblivých automatů, přísluší politické vládě zemské schváliti seznam tiskopisů určených ku takovému prodeji; na přístroji samém pak musí býti vyznačen seznam tiskopisů uvnitř přístroje složených a obecnstvu přístupných (§ 3 tisk. novely ze dne 9. července 1894 č. 161 ř. z.).

III. Prodej tabáku pomocí automatů.

Ministerstvo financí vydalo v roce 1898 zvláštní regulativ pro prodej tabáku pomocí samočinných přístrojů; ustanovení o tom jsou tato:

1. Ku prodeji výrobků tabákových pomocí samočinných přístrojů jsou výhradně oprávněni — nikoli však povinni — prodavači tabáku zřízení úřady finančními.

2. K samočinnému prodeji tabáku smí se užívati jediné automatů, jež dodati má podnik s automaty tabákovými ve Vídni (Wrede a společníci) nebo jeho nástupci právní.

3. Tabákové automaty dlužno umístiti v obvodu jednotlivým prodavačům tabáku vykázaném tak, aby jich provozování nevadilo nijak dopravě a aby tím sousední trafiky poškozeny nebyly.

4. Samočinný prodej tabáku ve veřejných zahradách, sadech, na promenádách, výstavištích, závodištích, hřištích nebo tržištích, v lázních atd. dovolen jest předkem trafikám nalézajícím se na těchto místech nebo poblíže jich; jen není-li takovýchto trafik na naznačených místech, lze prodej povolit i jiným prodavačům tabáku, jimž licence udělena byla.

5. Na nádražích přísluší prodej tabáku pomocí samočinných přístrojů trafikám nádražním, pokud se jim dostalo povolení ku prodeji tabáku od úřadu finančního ve srozumění s dotyčnou správou dráhy.

6. Případné zavedení automatického prodeje tabáku ve vlacích a na parolodích vyhrazeno jest zvláštnímu upravení.

7. Majitelé hostinců a kaváren, kteříž mají licenci ku prodeji tabáku, mohou postaviti ve svých hostinských místnostech tabákové automaty v libovolném počtu nebo mohou přenechati zdarma nebo za úplatu místo ku postavení podobných samočinných přístrojů oněm trafikantům, od nichž zboží tabákové odebírají.

8. Přeje-li si některý prodejní podnik míti tabákové automaty, povinen jest ohlásiti to u příslušného skladu tabákového.

9. Automaty musí býti zásobeny naprosto nepoškozenými výrobky a dlužno svědomitě vystříhati se při plnění automatů jakéhokoli zaměnění jich.

10. Otvory ku vhazování peněz zařízeny jsou toliko pro niklovou minci rakouskou a uherskou po 10 a 20 haléřích. Nestojí-li tedy výrobek tabákový (doutník, cigareta atd.) 10 nebo 20 haléřů a vhodí-li se tam nicméně (peníz) 10, pokud se týká 20 haléřů, musí prodavači k výrobku přiložit do krabice zpět povinný obnos zabalený v neopotřebovaný papír.

11. Prodavači jsou přísně zavázáni svědomitě toho dbáti, aby konsumenti odebírající zboží ze samočinných přístrojů nikterakž zkrácení nebyli; prokáže-li se, že ten nebo onen prodavač jakkoli na újmu obecnstva jednal, může očekávati po opětovné marné výstraze ztrátu oprávnění k samočinnému prodeji, jsou-li tu pak okolnosti zvlášť přitěžující, může mu býti dána i výpověď z obchodu komisionářského. Majitelé trafik zodpovědní jsou za jednání pomocného personálu svého.

12. U oněch prodavačů tabákových výrobků, kteří mají i samočinné přístroje ku prodeji tabáku, musí býti vyloženy i archy stížnostní finančními úřady potvrzené, do nichž mohou konsumentí zapisovati případné stížnosti do nepřístojností udávších se při prodeji automatem.

13. Pravidelné výlohy, jež vzejdou prodavačům tabáku ze samočinného provozování, započtou se jim jakožto povolené náklady při úředním vyhotovení výkazů o výnosu a závadách.

Varanty viz Skladné a listy skladní.

Vazba v řízení exekucním.

I. Vazba má místo:

1. v řízení vyjevovacím (manifestačním). Nedostaví-li se dlužník k roku položenému k vykonání přísahy vyjevovací, aneb odepře-li výpověď nebo přísahu, uvalí na něho soud exekucní k návrhu věřitele vazbu za tím účelem, aby výpověď přísežná byla vynucena (§ 48 ex. ř.); po odbytí 6 měsíční vazby v § 48 ex. ř. zmíněné, může býti vazba na dlužníka k vynucení přísežné výpovědi o stavu jeho jmění opětně uvalena (§ 49 ex. ř.).

2. Při exekuci směřující k tomu, aby byl vykonán čin, jenž nemůže býti vykonán osobou třetí a jehož vykonání zároveň výlučně závisí na vůli dlužníkově, vykoná se nárok na takový čin tím, že se dlužník k návrhu od soudu exekucního přidrží peněžitými pokutami nebo vazbou až do úhrnné doby 6 měsíců, by čin vykonal (§ 354 ex. ř.).

3. Exekuce proti dlužníkovi, který je zavázán nějaký čin opomenouti neb snášeti, by nějaký čin se vykonal, provede se tím, že se po povolení exekuce uloží pro každý zapovězený čin k návrhu od soudu exekucního peněžité pokuty nebo vazba až do úhrnné doby jednoho roku. Tresty tyto, nutno-li jich opětně použiti, budte zvyšovány v poměru k pokutě nebo vazbě poprvé uložené (§ 355 odst. I. ex. ř.).

4. Zatčení a zadržení jest přípustno co prozatímní opatření k zajištění osoby odpůrce ohrožené strany. Zatčení smí býti nařízeno toliko, když odpůrce strany ohrožené dal se na útěk, neb jest podezřelý z útěku a zároveň jest odůvodněna obava, že by jeho útekem provedení práva strany ohrožené bylo zmařeno (§ 386 odst. I. ex. ř.).

II. Výkon vazby.

1. V případech vazby exekucní uvedených v odst. I., 1, 2, 3:

a) Vazba vykoná se tím, že se dlužník podrží ve (veřejné) vazební místnosti k tomu určené. Místnost tato musí býti oddělena od prostor, jichž se užívá k výkonu trestu, jakož i od prostor k zadržování osob, proti nimž je uložena vazba vyšetřovací.